

Kontanthantering i Östhammars kommun i freds- och kristid.

Motion från Vänsterpartiet Östhammar

Utdrag från Sveriges Riksbank angående regelverket kring betalningsmedel.

I Sverige är kontanter, mynt och sedlar fortfarande godkänt betalningsmedel det betyder att vi ska kunna betala med dem överallt. Men den regeln kan avtalas bort av till exempel affärer och restauranger via den så kallade avtalsfriheten. En butik kan alltså i princip vägra att acceptera kontanter överhuvudtaget, vägra att acceptera mynt, sedlar och vissa valörer (till exempel tusenlappar). För kunden underlättar det att få informationen i god tid, till exempel genom en skylt på dörren, så att det går att välja om man vill handla där eller gå någon annanstans. Ett undantag från avtalsfriheten finns dock inom hälso- och sjukvården. Enligt en prejudicerande dom i Högsta förvaltningsdomstolen från 2015, ålades dåvarande landstingen (numera regionerna) erbjuda patienter möjligheten att betala med kontanter. Det s.k. kontantlösa samhället är också reglerat i lag. Teknikutvecklingen innebär och kommer troligen i framtiden även innebära nya betalningslösningar.

Om frågan om betalningsmedel ställs på sin spets även för kommunerna är det sannolikt att kommunerna, liksom regionerna, inte kan undgå kontanter som betalningsmedel. De ställen där betalning till kommunen nu sker, tex. på äldreboendenas lunchrestauranger, (som dessutom utgör viktiga mötesplatser) finns det inget alternativ än elektroniska betalningar för kunden att välja.

För äldre personer och /eller personer med funktionsvariation är det viktigt att kontanter är ett av betalningssätten. Många äldre- och funktionsvarierade har svårt att eller kan omöjligt använda Swish och andra elektroniska betalningssätt.

Av beredskapsskäl är också möjligheten till kontantbetalning kanske det enda som kan fungera i kristid. Kontanter kan vara det enda som fungerar om vårt samhälle t.ex. blir utsatt för en cyberattack. Det är av vitalt intresse för kommunens att se till att normala transaktioner, framför allt vad gäller bland annat livsmedelsförsörjning och kommunikationer kan ske även i sådana lägen.

Därför yrkar Vänsterpartiet Östhammar att:

Ge KS i uppdrag som reder ut hur kontanter skall kunna hanteras i lägen då andra betalningsmöjligheter inte är vare sig lämpliga eller möjliga.

Pernilla Grahn
Gruppledare för Vänsterpartiet Östhammar

Vänsterpartiet Östhammar

Svar på motion angående kontanthantering och kontanternas roll i krisberedskap

Ärendebeskrivning

Motion från vänsterpartiet, Pernilla Grahn.

Vänsterpartiet föreslår att kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att reda ut hur kontanter skall hanteras i lägen då andra betalningsmöjligheter inte vare sig är lämpliga eller möjliga.

Vi tackar för motionen och uppskattar engagemanget för att säkerställa att våra medborgare har tillgång till olika betalningsalternativ, inklusive kontanter. Kontanthantering och kontanternas roll i krisberedskap är ett ämne som berör många, inte minst med tanke på den snabba digitaliseringen i samhället.

Det är viktigt att betona att kontanthantering och tryggad tillgång till kontanter i krissituationer är en nationell fråga och regleras på statlig nivå. Sveriges Riksbank och andra nationella myndigheter ansvarar för att säkerställa att det finns en fungerande infrastruktur för kontanthantering som en del av landets krisberedskap. Kommunerna har därför inte något formellt ansvar för att säkerställa kontanthantering i samhället eller i specifika verksamheter.

Kommunerna arbetar aktivt för att möta invånarnas behov på bästa sätt inom de områden där vi har mandat och ansvar. Det innebär att vi i dagsläget fokuserar på att underlätta digitala betalningslösningar och stötta de som har svårt att anpassa sig till den pågående digitaliseringen. Kommunen kan, där det är möjligt, erbjuda alternativ för äldre och personer med funktionsvariationer att göra betalningar på ett sätt som passar dem. Samtidigt måste vi följa de nationella riktlinjerna och rekommendationerna.

Med detta sagt vill vi betona att ändringar i kontanthanteringspolicys och integration av kontanter som ett led i krisberedskapen ligger utanför kommunens ansvar och bedöms vara en fråga som bäst hanteras på nationell nivå. Frågan om kontanthantering hänvisas till relevanta nationella myndigheter, såsom Sveriges Riksbank.

Men Östhammars kommun kan idag ge anstånd med betalning för kommunala tjänster som skulle kunna aktualiseras vid kriser. Östhammars kommun kan komplettera med en rutin för kontanthantering.

Beslutsunderlag

Inkommen motion från vänsterpartiet, Pernilla Grahn